



RUUMISSAARET - KUUHANKAVEDEN VIINIKKA- SELKÄ JA NIINIEMI

Opetuskäyttö

Kirkkomaiden ulkopuoliset hautakalmistot tai hautapaikat 1600-1700-luvulla.

Kuvaus

Harvaanasutuilla alueilla matkat kirkkoon ja kirkkomaalle olivat ennen vanhaan hyvin pitkiä. Luterilainen kirkko kuitenkin vaati vainajien hautaamista siunattuun kirkkomaahan. Kesäaikaan ja järvien jäiden ollessa heikkoja vainajia oli kuitenkin vaikea saattaa pitkiä matkoja tiettömien taivalten taakse. Tästä syystä vainajat haudattiin lähialueelle asumattomiin saariin. Saariin hautaamisajanjakso kesti n. 1500-luvulta n. 1700-luvulle saakka Hankasalmella. Saarihaudoista vainajat pyrittiin siirtämään kirkkomaahan rekikeliin aikaan jäitä pitkin. Moni vainaja jäi kuitenkin pysyvästi saarihautaan. Saariin jääneiden nimiä ei juuri tiedetä, sillä heitä ei kirjattu kuolleiden ja haudattujen luetteloihin. Kangasniemen seurakunnasta on säilynyt kuitenkin useita kymmeniä saariin haudattujen nimiä vuosilta 1697, 1709 ja 1710.

Kuuhankavedessä on kaksi ruumissaarta (Viinikkaselän sekä Niininiemen ruumissaaret), joihin haudattiin vainajia entisajan mukaisesti. Kristillisen ajan hautasaarille on yhteistä niiden sijaitseminen asutuksen lähellä. Saaret ovat muodoltaan kumpumaisia - ilmeisesti käytännön syistä, sillä kumpusaaren hiekkamaa oli helpommin kaivettavaa. Ruumissaarien maastossa on useita erottuvia pitkänomaisia hautamaisia painanteita. Paikallinen perimätieto kertoi nimen ohella hautapainanteista, mutta todisteet haudoista saatiin ehkä vasta vuonna 1992 tehdyissä koekaivauksissa. Painanteita - ainakin selvästi erottuvia - on toistakymmentä.

Asiakirjatietojen mukaan vainajia on haudattu pysyvästi Niininiemen Halmeniemeen kato- ja nälkävuosina 1709-1710 ja viimeisen kerran vuonna 1723. Pysyviä hautauksia tehtiin varmasti myös ankarana kuolonvuotena 1697 sekä isonvihan aikana vuosina 1714-1721, mutta kirjalliset lähteet puuttuvat. Saareen on pystytetty vainajien muistomerkki.

Saavutettavuus ja varusteet

Viinikkalanselän ruumissaari sijaitsee Venekoskella. Niininiemen ruumissaari sijaitsee etelämmässä, Kallioahon ja Kovalanmäen välissä Kuuhankavedessä. Eteläisessä saaressa (Niininiemi) on rakennettu laavu sekä nuotiopaikka.

Lähteet

[Hankasalmen kulttuuriympäristö](#)

[Juha Ruohonen: Saariin ja metsiin haudatut](#)

<http://www.luovapaja.fi> >Kohteet >Kulttuurimaisemia > Ruumissaari